



INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Yıl: 2, Sayı: 4, Eylül 2015, s.562-581

Fatih AYGÖREN¹, Asuman Seda SARACALOĞLU²

YAPILANDIRMACI ÖĞRENME ORTAMLARININ OKUL YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Özet

Araştırmanın amacı yapılandırmacı öğrenme ortamlarını okul yöneticilerinin görüşleri üzerinden incelemektir. Çalışma ilişkisel tarama modeline göre desenlenmiştir.

Araştırmanın çalışma grubunu Aydın ili Çine ilçesi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan 17 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak için görüşme kullanılmıştır. Elde edilen nitel verilerin analizinde betimsel analiz yapılmıştır.

Araştırma bulgularına göre, yapılandırmacı öğrenme ortamları ile birlikte içeriğin önemi azalmış, öğretmenlerin plan yapma yükü hafiflemiş ve öğretmenler çok daha rahatlamış vaziyettedir. En büyük değişiklik ise yöntem-teknik boyutunda yaşanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Yapılandırmacılık, yapılandırmacı öğrenme ortamı, okul yöneticileri, eğitim programı

INVESTIGATING THE CONSTRUCTIVIST LEARNING ENVIRONMENTS BY SCHOOL ADMINISTRATORS VIEWS

Abstract

The aim of this research is to investigate the constructivist learning environments by views of the school administrators. In this study, correlational research method was performed.

The working group of this research consist of 17 school administrators of Çine, Aydın. Interview was used in this research. Descriptive analysing was employed as qualitative data analysing.

According to the findings of the research, with constructivist learning environments, the importance of the content is reduced, teachers planning workload became lighter and teachers are more comfortable. But the biggest change is happened about the educational methods and techniques..

Keywords: Constructivism, constructivist learning environment, school administrators, curriculum

1Uzm., Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü, Balıkesir, faygoren@hotmail.com

2 Prof. Dr.; Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü, Aydın, sedasaracal@adu.edu.tr

GİRİŞ

2005 yılında uygulanmaya başlanan ilköğretim programları ile geleneksel eğitim anlayışının terk edilip yapılandırıcı yaklaşımın benimsenmesi, Türkiye eğitim sisteminde köklü değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Bu değişikliklerin yansımaları öğrenme ortamlarında kendini göstermektedir. Yapılandırıcı öğrenmenin benimsendiği eğitim-öğretim programlarında, öğrenme ortamlarının şartları ve etkili değişkenler programın felsefesini hayata geçirmede, dolayısıyla hedeflerine ulaştırmada büyük önem kazanmaktadır. Ne var ki bu noktada mevcut eğitimcilerin yapılandırıcı yaklaşıma ilişkin yeterlilik düzeyi ve yapılandırıcı yaklaşımın gerçekten uygulanıp uygulanmadığı gibi bazı sorunlar göze çarpmaktadır.

Bu araştırmanın amacı geleneksel eğitim ortamlarından yapılandırıcılığa geçiş yapan Türk eğitim sistemindeki yapılandırıcı öğrenme ortamlarını okul yöneticilerinin görüşlerine dayanarak incelemektir. Böylece yapılandırıcı yaklaşımın mevcut programlarda nasıl uygulandığının ve eğitimciler tarafından nasıl algılandığının ortaya konması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, öğrenme ortamlarının oluşturulmasında ve okulda yaşanan süreçler konusunda denetleme ve düzenleme görevi olan okul yöneticilerinin görüşleri araştırmanın bilgi kaynağını oluşturmaktadır.

Yapılandırıcı Öğrenme Ortamları

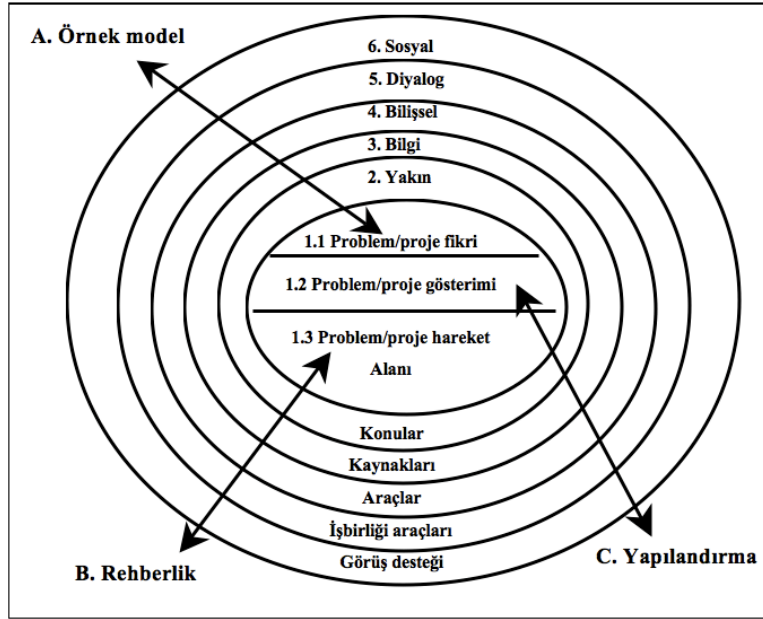
Yapılandırıcı öğrenmenin yansımaları, öğretim ortamında kendini göstermektedir. Yapılandırıcı yaklaşıma göre sınıf ortamı bilginin beslendiği ve büyütüldüğü yerdir (Brumbaugh ve Rock, 2006). Yapılandırıcı öğrenme ortamı deneyimler yaşanan, planların esnek olduğu, öğrencilerin bilgilerini yapılandırması için uygun bir ortamı ifade etmektedir. Öğretmenin bu ortamdaki etkili rehberliği yapılandırıcı öğrenme ortamlarının öğrenci merkezli olmasına rağmen oldukça önemlidir. Yapılandırıcı öğrenme ortamları ile birlikte öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve beklentilerini dikkate alan, etkin katılımına dayalı, üst düzey düşünme becerilerinin desteklendiği, deneyimler kazandıracak etkinlikler barındıran, sosyal etkileşimin ve iletişimin önemsendiği bir süreç yaşanmaktadır.

Jonassen ve Land'a göre (2000) 1990'lı yıllarda başlamak üzere yapılandırıcı öğrenme ortamlarına uygun program tasarımları geliştirmek üzere dikkat çekici çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların amacı gelişen teknolojinin kapasitesini eğitim ortamına yansıtmak, öğrenci ilgi, ihtiyaç ve hedeflerini gerçekleştirmede, nitelikli ve coşkulu tartışmalar yoluyla öğrencilerin özgün görüşler ortaya atmalarını teşvik edici öğrenme ortamları yaratmaktır. Ne var ki hala yapılandırıcılıkla ilgili temel kavram ve konularda bile problemler yaşanmaktadır. Örnek olarak, yapılandırıcılığın tam olarak anlaşılabilmesi (temel özelliklerinin anlaşılabilmesi) ve öğretmen tarafından yapılan göstermelik rehberlik gibi uygulamada yaşanan büyük sorunlar göze çarpmaktadır.

Tüm bu açıklamalar ışığında söylenebilir ki; bir eğitimci için yapılandırıcı öğrenme ortamlarının nasıl tasarlanacağını ve oluşturulacağını, yararlarını ve sınırlılıklarını bilmek eğitsel bir zorunluluktur (Jonassen ve Land, 2000).

Jonassen'ın (1999: 218) önerdiği yapılandırıcı öğrenme ortamları tasarlama modeli Şekil 1'de gösterilmektedir:

Şekil 1. Yapılandırmacı Öğrenme Ortamları Tasarlama Modeli.



“Kaynak: Jonassen, D. H. (1999) Instructional-Design Theories and Models (Volume II): A New Paradigm of Instructional Theory, Lawrence Erlbaum associates, publishers (Derl.: Charles M. Reigeluth): New Jersey, ss. 218”

A. Örnek model: En kolay uygulanan yapılandırmacı öğrenme ortamları stratejisini sağlamaktadır. İki türü vardır: performansı açık olan davranışsal örnek model ve bilişsel süreci açık olan bilişsel örnek model.

B. Rehberlik: Rehberlik öğretmenlerin performansı üzerinde odaklanmaktadır. Öğrenenler öğrenmeyi gerçekleştirmek için örnek model gibi yani öğretmenleri gibi performans göstermeye çalışmaktadır. Her bir aşamada öğretmen öğrenenlerin performansını rehberlik yaparak arttırmaya çalışmaktadır. Buna göre iyi bir öğretmen (rehber) öğrenenleri motive etme, performanslarını analiz etme, öğrencilere öğrenme sürecindeki davranışlarına ilişkin dönütler verme, öğrencilerin kendi öğrenme süreçleri ile ilgili görüşlerini ifade etmelerini sağlama görevlerini üstlenmektedir.

C. Yapılandırma: Örnek model, öğretmenlerin performansı üzerine odaklı iken, rehberlik öğrenenin performansına odaklı olarak ön plana çıkmaktadır. Yapılandırma ise öğreneni desteklemede öğrenme görevine, öğrenme ortamına, öğretmene, öğrenciye odaklanan daha sistematik bir yaklaşımdır. Yapılandırma, öğrenmeyi ve öğrenci performansını öğrenenin kapasitesinin üzerine çıkarmayı hedefleyen çerçeve çalışmaları sağlama.

Yapılandırmacı yaklaşımın getirdiği bu farklı bakış açıları geleneksel eğitim anlayışlarından ayrılmaktadır. Geleneksel anlayışın öğretmen merkezli bilgi aktarmaya dayalı yapısı yapılandırmacılıkla birlikte yerini öğrenci merkezli, bireyin öğretmen rehberliğinde kendi kendine öğrenme çabasına girdiği anlayışa bırakmıştır. Bununla birlikte, yapılandırmacı öğrenme ortamlarında öğretmenin rol ve sorumluluklarının azalmamış aksine artmış olduğu gözden kaçırılmaması gereken önemli bir noktadır.

Amaç

Araştırmanın amacı ilköğretim programlarında temele alınan yapılandırıcı yaklaşıma dayalı yapılandırıcı öğrenme ortamlarını okul yöneticilerinin görüşleri üzerinden incelemektir.

Önem

Yapılandırıcı öğrenme ortamlarının okul yöneticilerinin görüşlerine göre inceleme amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmanın;

İlköğretim programında benimsenen yapılandırıcı yaklaşıma dayalı yapılandırıcı öğrenme ortamlarını okul yönetici görüşlerine göre değerlendirerek, ilköğretim programlarının temele aldığı yapılandırıcı öğrenme ortamlarının uygulamadaki etkililiği, olumlu getirileri, varsa eksikleri ve uygulamaya ilişkin getirilebilecek öneriler konusunda alana katkı sağlayacağı,

Yapılandırıcı öğrenme ortamlarının programın uygulama süresinde oluşturulup oluşturulmadığının belirlenmesine ilişkin bir araştırmaya olan gereksinimi karşılayacağı,

Yapılandırıcı öğrenme ortamlarına ilişkin okul yönetici görüşleri üzerinden ilköğretim programlarında benimsenen yapılandırıcılığın uygulamaya geçip geçmediğine ve dolayısıyla programların uygulamadaki gerçek durumuna ilişkin dönüt sağlayacağı,

Geliştirilen yapılandırıcı öğrenme ortamlarına ilişkin görüşme formunun ilköğretim programlarının değerlendirilmesi, yapılandırıcılığa ve yapılandırıcı öğrenme ortamlarına ilişkin inceleme yapmak amacıyla yürütülecek araştırmalarda kullanılacağı,

Aynı zamanda yapılandırıcılığa dayalı programların öğrenme ortamları boyutunu değerlendirme niteliği taşıyacağı, yapılandırıcı öğrenme ortamları ile ilgili yapılacak benzer çalışmalara ışık tutacağı ümit edilmektedir.

Özet olarak bu çalışmanın eğitim bilimleri alanına, öğrenme ortamlarının oluşturulma sürecine, etkililiğine ve varsa programların uygulanmasındaki sorunlara ilişkin öneri getirmeye katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Yapılandırıcı öğrenme ortamlarını okul yöneticilerinin görüşleri üzerinden incelemeyi amaçlayan bu araştırma, mevcut durumu ortaya koyan ve betimsel nitelik taşıyan bir çalışmadır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu ilçede görev yapan asil kadrolu okul yöneticilerinden oluşmaktadır. Aydın ili Çine ilçesindeki 34 ilköğretim okulu bulunmaktadır. İlköğretim okullarının 7'si merkezde, 27 tanesi civar köylerde öğretim yapmaktadır. 27 köy okulunun 17'sinde birleştirilmiş sınıflı öğretim yapılmaktadır. Bu ilköğretim okullarında, toplam 170 sınıf öğretmeni ve 34 asil kadrolu okul yöneticisi görev yapmaktadır (MEB, 2007). Milli Eğitim Bakanlığının 2007–2008 istatistik kitabından alınan yukarıdaki veriler Çine İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Özlük Şefliği 2008–2009 öğretim yılına ait istatistik verileri ile karşılaştırılarak güncellenmiştir. Bu güncelleştirme sonucu yeni açılan Ovacık ilköğretim okulu ile birlikte ilçedeki ilköğretim okulu sayısı 35'e çıkmış, kadrolu okul

yönetici sayısı 17 olarak belirlenmiştir. İlçede yer alan 35 ilköğretim okulunda toplam 17 yöneticinin yer almasının nedeni köylerdeki ilköğretim okullarında okul yöneticiliğinin vekâleten yapılmasıdır. Bu okullarda, asil kadrosu öğretmenlik olan okul yöneticileri, görevlerini vekâleten yürütmektedir. Vekil yöneticiler derslerine girmeye devam etmeleri nedeniyle araştırmada sınıf öğretmeni statüsünde kabul edilmiş ve görüşmeye dahil edilmemiştir. Araştırmanın veri toplama sürecinde çalışma grubunu oluşturan 17 okul yöneticisinden 15'ine ulaşılabilmektedir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada verilerin toplanması asil kadrolu okul yöneticileriyle yapılan görüşme yoluyla nitel paradigmaya uygun şekilde yapılmıştır.

Görüşme Formu: Araştırma, doğası gereği nitel özellikler de taşımaktadır. Bu nedenle araştırmayı nitel yönden desteklemek amacı ile asil kadrolu okul yöneticilerinden görüşme yöntemi ile veri toplanmıştır. Kuş'a (2003) göre "Nitel ya da derin olarak adlandırılan görüşme, yapılandırılmış ya da yarı yapılandırılmış görüşme olarak adlandırılmaktadır. Rubin ve Rubin (1995), nitel görüşme yapmanın, araştırma yapmaya ilişkin çok yönlü bir yaklaşım olduğunu belirtmektedir. Bu nedenle araştırmayı derinleştirmek ve katkı sağlamak için yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Bu amaç kapsamında yapılandırmacı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında dolaylı ya da doğrudan etkisi olabilen okul yöneticilerinin görüşlerini belirlemek amacıyla Çine ilçesinde görev yapan 15 asil kadrolu okul yöneticisi ile görüşme yapılmıştır. Araştırma verilerinde toplam 17 olarak görünen okul yöneticilerinden görevlendirmeler nedeniyle 15'ine ulaşılabilmektedir. Veri toplama aracı olarak, yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Görüşme formunun güvenilirliği ve kapsam geçerliliği için uzman görüşüne başvurulmuştur.

Görüşme formunda açık uçlu beş soru bulunmaktadır. Bununla birlikte görüşmede veri niteliği dikkate alınarak her temel soruda sorunun derinine inme amaçlı sonda sorularına yer verilmiştir. Görüşme süresi soruların kapsamı ve niteliği dikkate alınarak 45 dakika olarak belirlenmiştir. Her görüşmede ayrı bir görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler araştırmacı tarafından yüz yüze yapılarak verilerin yazılı olarak kaydedilmesi yoluna gidilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın nitel boyutunu oluşturan asil kadrolu okul yöneticilerine yönelik görüşme formlarından elde edilen verilerin analizinde, nitel araştırma veri analiz yöntemlerinden betimsel analiz yöntemleri kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Gerekli görülen noktalarda frekanslar çıkarılmış ve verilerin yorumlanmasında frekanslardan yararlanılmıştır. Araştırmanın nitel boyutunda verilerin analizi verilerin işlenmesi, elde edilen verilerin kodlanması ve verilerin yorumlanması aşamaları ile yapılmıştır. Bu aşamalara ilişkin açıklamalara aşağıda yer verilmiştir.

Verilerin İşlenmesi

Veri toplama sürecinde elde edilen bilgilerin yorumlanmasına geçilmeden önce, veriler kayıt altına alınmış, sınıflanmış ve düzenlenmiştir. Bilgilerin bu şekilde düzenlenme nedeni, verileri daha açık hale getirmek ve veri analizi sürecinin niteliğini arttırmaktır.

Verilerin Kodlanması

Kodlama, verilerdeki önemli olan noktaları açıklamak için kullanılır. Bu süreç üç önemli aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada, verilerde yer alan kavramsal kategoriler ortaya

çkarılır. İkinci aşamada bu ortaya konan kategoriler arasındaki ilişkiler belirlenir, üçüncü aşamada bu ilişkiler açıklanır ve kavramsallaştırılır (Punch, 2005: 194-195'den Akt: Uğur, 2007). Bu araştırmada nitel araştırmalarda kullanılan veri kodlama tekniklerinden “verilerden çıkarılan kavramlara göre yapılan kodlama” kullanılmıştır.

Araştırmada yukarıda açıklandığı şekliyle kodlar oluşturulmuş, daha sonra bu kodlardan ulaşılan sonuçlar araştırmayı görselleştirerek ilişkileri daha iyi gösterebilmek amacıyla tablolar haline getirilmiştir.

Verilerin Yorumlanması

Araştırma sürecinde elde edilen verilerin yorumlanmasında betimsel analizden yararlanılmıştır.

Betimsel Analiz: Bu yaklaşıma göre veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir şekilde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir şekilde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır, yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır. Ortaya çıkan temaların ilişkilendirilmesi, anlamlandırılması ve ileriye yönelik tahminlerde bulunulması da araştırmacının yapacağı yorumların boyutları arasında yer alabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 224).

Araştırmanın görüşme sürecinde elde edilen veriler yukarıda verilen açıklamalar doğrultusunda değerlendirildikten sonra araştırmanın alt amacına ilişkin temalar oluşturulmuştur. Okul yöneticilerinin görüşlerine göre oluşturulan temalar şu şekildedir:

- Yapılandırıcı öğrenme ortamları oluşturma (Hedef belirleme)
- Yapılandırıcı öğrenme ortamlarında içerik
- Yapılandırıcı öğrenme ortamlarında öğrenme süreci
- Yapılandırıcı öğrenme ortamlarında değerlendirme
- Yapılandırıcı öğrenme ortamlarına ilişkin beğenilen yönler
- Yapılandırıcı öğrenme ortamlarına ilişkin eleştiriler
- Yapılandırıcı öğrenme ortamlarına ilişkin yanlışlar
- Yapılandırıcı öğrenme ortamları konusunda yeterlilik

Tematik kodlama yapılırken, ortaya çıkan temalarda yer alan verilerin anlamlı bir bütün oluşturup oluşturmadığı dikkate alınmıştır. Ortaya çıkan temaların araştırmada elde edilen verileri anlamlı bir biçimde açıklayabilmesine dikkat edilmiştir. Farklı temalar belirlenmesine karşın, temaların kendi aralarında anlamlı bir bütün oluşturmaları sağlanması üzerinde çaba harcanmıştır. Bu çabanın nedeni tematik kodlamada dış tutarlılığı sağlamaktır.

Oluşturulan bu temalar doğrultusunda bulgular yorumlanmıştır. Yorumlama sürecinde elde edilen verilerin tümü tablolara yerleştirilmiş ve açıklamalar yapılırken tablolardan yararlanılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Yapılandırıcı öğrenme ortamlarının okul yöneticilerinin görüşleri üzerinden incelenmesi amacıyla yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulguların yerleştirildiği tablolar ve yorumları aşağıda verilmiştir:

Tablo 1. Yapılandırmacı Öğrenme Ortamları Oluşturmaya İlişkin Okul Yönetici Görüşleri.

Tema, Kod Ve Alt Kodlar	N	Görüşler
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yapılandırmacı öğrenme ortamları oluşturma ⇒ Planlama ⇒ Öğretmen rolü 	14	Öğretmenler artık planlama yapmıyor.
		Planlar kitaplarla geliyor
	13	Öğretmen artık rehber.
	12	Planlar hazır.
	2	Öğretmenin görevi yönlendirmek.
	2	Artık çocuklar hakim.
	1	Önceden öğretmen sırtında hedefe gidilirdi.

Tablo 1’de verilen bilgilerin ışığında yapılandırmacı öğrenme ortamları oluşturmaya ilişkin okul yönetici görüşleri incelendiğinde okul yöneticilerinin neredeyse tamamının öğretmenlerin artık plan yapmadığını, kitaplarla birlikte gelen planları kullandığını belirttiği görülmektedir. Planlama konusunda görüş belirten okul yöneticilerinin ortak görüşlerini yansıtan bazı okul yönetici görüşleri şöyledir:

OY 1: Öğretmenler artık plan yapmıyor. Önceden çok uğraşıyorlardı, artık rahatlar.

OY 2: Şimdi planlar kitaplarla geliyor. Öğretmenlerin işi kolaylaştı.

Öğretmenlerin planlarını denetleme yetkisine sahip okul yöneticilerinin bu ifadeleri öğretmenlerin yapılandırmacı öğrenme ortamlarına uygun planlama yapmak için ayrıca bir çalışma yapmadığını ortaya koymaktadır. Bu bulgulara göre okul yöneticilerinin planlama sürecinin öneminden ziyade öğretmenin stresinin azalmasına önem verdiği ve bunun öğrenme kalitesini arttırdığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo incelendiğinde yöneticilerin tamamına yakınının öğretmenlerin eğitsel rolüyle ilgili “öğretmen artık rehber.” ifadesini kullandığı görülmektedir. Rehber kavramının içerdiği anlamlara yönelik açılımlara gidilmediği ancak kavramın sık kullanıldığı görülmüştür. Ayrıca okul yöneticileri tarafından öğrencilerin öğrenme ortamında hakim konumda olduğu belirtilmiştir. Okul yöneticilerinin rehber kavramını sık kullanmalarının nedeni program tanıtımları sırasında bu kavramın sürekli vurgulanması olabilir. Araştırmacı tarafından, görüşme sürecindeki ortama istinaden, öğretmenin rehberlik rolünün neler içerdiğine ilişkin okul yöneticilerinin yeterli bilgiye sahip olmadıkları düşünülmektedir.

Elde edilen bulgular ve yorumlarla ilişkili araştırmalar incelendiğinde, Oğuz ve Bayındır’ın (2009) “İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Öğretimi Planlamaya İlişkin Görüşleri” konulu çalışmalarında, her ne kadar öğretmenlerin yarıya yakını ders planlarını çoğu zaman programdaki kazanımlar doğrultusunda hazırladığını, üçte biri konuları öğrencinin yaşadığı çevreye göre düzenlediğini ve güncellediğini, yarıdan fazlasının çoğu zaman programda yer alan öğelere aynen yer verdiklerini belirtse de, öğretmenlere dersleri öğrenci merkezli olarak planlama konusunda hizmet içi eğitim verilmesi gerektiği tespit edilmiştir. Bu sonuç yukarıda verilen yorumu destekler niteliktedir.

Tablo 2. Yapılandırıcı Öğrenme Ortamlarında İçeriğe İlişkin Okul Yönetici Görüşleri.

Tema, Kod Ve Alt Kodlar	N	Görüşler
<ul style="list-style-type: none"> • Yapılandırıcı öğrenme ortamlarında içerik ⇒ Bilginin yapısı ⇒ İçerik kalitesi 	12	İçerik zayıf.
	3	Teorik bilgidan pratik bilgiye geçiş oldu.
	2	Bilgi eksikliği var.
	1	İçerik ağır.
	1	Esneklik yok, konular merkeze göre yapılmış.

Tablo 2’de gösterilen yapılandırıcı öğrenme ortamlarında içerikle ilgili görüşme sonuçları incelendiğinde okul yöneticilerinin tamamına yakınının içeriğin zayıf olduğu yönünde görüş belirttiği görülmektedir. Yapılandırıcı öğrenme ortamları ve programların içeriği konusunda bazı okul yönetici görüşleri şöyledir:

OY 1: Şimdi konular eksik. Eski programa göre çok zayıf.

OY 2: Kitaplardaki konular çok yetersiz. Ama sınavlarda istenen bilgi daha fazla.

OY 3: Konular iyi, güzel ama sınavlarda çok yetersiz kalıyor. Veli bizden biliyor.

Okul yöneticilerinin içeriğin eski programdaki içerikle karşılaştırıldığında zayıf kaldığını ve bunun geleceğe yönelik kaygı yarattığını belirtmeleri dikkat çekicidir. Bu görüşlerin nedeni okul yöneticilerinin geçmiş programın bilgiyi aktaran anlayışından yapılandırıcı öğrenmedeki temel kavramlar etrafında dönerek bilgiye öğrencinin kendi ulaşmasına dayalı anlayışa geçişi konusunda yeterli bilgiye sahip olmamaları olabilir. Bunun yanı sıra, okul yöneticileri ile yapılan görüşmelerde velilerin bu konuda tepki gösterdiklerini belirttikleri dikkate alınır, okul yöneticilerinin bu konudaki görüşleri veli tepkilerinden kaynaklanıyor olabilir.

Elde edilen bulgular ve yorumlarla ilişkili araştırmalar incelendiğinde, Uçar’ın (2008) “İlköğretim Birinci Kademe Yönetici ve Öğretmenlerinin Yapılandırıcı Öğrenme Yaklaşımına İlişkin Görüşleri” konulu araştırmasında, eski programa göre, yeni eğitim programında yer alan akademik bilgi oranının oldukça az olması nedeni ile yeni programa sadık kalamadıkları tespit edilmiştir. Bu sonuç yukarıda verilen yorumu destekler niteliktedir.

Tablo 2 incelendiğinde, yapılandırıcı öğrenme ortamlarında içeriğe ilişkin okul yöneticilerinin beşte birinin içerikte teorik bilgidan pratik bilgiye geçişi ifade ettiği görülmektedir. Bu sonucun nedeni yapılandırıcı öğrenme ortamlarında öğrencilerin deneyim kazanmasına verilen önemden kaynaklanıyor olabilir. Bu bulguya dayalı olarak yapılandırıcı anlayıştaki okulda öğrenilenlerin gerçek yaşamda kullanılması amacına ulaşıldığı söylenebilir.

Tablo 3. Yapılandırmacı Öğrenme Ortamlarında Öğrenme Sürecine İlişkin Okul Yönetici Görüşleri.

Tema, Kod Ve Alt Kodlar	N	Görüşler
<ul style="list-style-type: none"> • Yapılandırmacı öğrenme ortamlarında öğrenme süreci ⇒ Yöntem teknikler ⇒ Proje, performans ödevleri ⇒ Çoklu zeka ⇒ Öğrenci davranışları ⇒ İletişim ⇒ Materyal 	15	Materyal kullanımını arttı.
	13	Proje ve performans görevlerinin önemi.
	13	Öğrenciler daha yaratıcılar.
	13	Öğrenciler artık kendini güzel ifade ediyor.
	13	İletişim arttı.
	12	Öğrenciler daha rahat iletişim kuruyor.
	12	Öğrencilerin kendine güveni arttı.
	11	Programdaki farklılık yöntem ve tekniklerde yaşandı.
	11	Öğrenciler daha hareketliler.
	6	Öğrencilerin araştırma, sorgulama becerileri gelişti.
	6	Veli ile iletişim arttı.
	4	Öğrenciler daha çok materyal kullanıyor.
	3	Veli ile iletişimde fark yok
	3	İşbirliğine dayalı öğrenme dayanışma sağlıyor.
	2	Öğrenciler sosyalleştiler.
	2	Teknolojik imkanlar arttı.
	2	Çoklu zekanın önemi.
1	Veli ile iletişim azaldı.	
1	Beyin fırtınasının önemi.	

Tablo 3’de gösterilen yapılandırmacı öğrenme ortamlarında öğrenme süreci ile ilgili görüşme bulguları incelendiğinde okul yöneticilerinin tamamına yakınının öğretim yöntem ve tekniklerindeki farklılıklar üzerinde durduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin yine tamamına yakınının öğrenme sürecinde proje ve performans görevleri üzerinde durması dikkat çekici bir nokta olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte okul yöneticilerine yapılandırmacı öğrenme ortamlarındaki iletişim konusundaki görüşleri sorulduğunda üç yöneticinin işbirliğine dayalı öğrenmenin öğrencilerin iletişimini arttırdığını belirtmiştir. Yapılandırmacı öğrenme ortamlarında oluşturulan gruplarda öğrenciler arası dayanışmanın ve iletişimin arttığını ifade eden üç okul yöneticisi görülmektedir. Ayrıca iki okul yöneticisi yapılandırmacı öğrenme ortamları ile birlikte öğrencilerin sosyalleştığını ifade etmiştir. Öğrenci davranışlarına yönelik okul yönetici görüşleri incelendiğinde yöneticilerin tamamına yakınının öğrencilerin kendine güveninin arttığını ve daha yaratıcı olduklarını belirttikleri görülmektedir. Bu konuda bazı okul yönetici görüşleri şöyledir:

OY 1: Programdaki en büyük fark yöntem tekniklerde oldu. Artık proje ödevleri var, performans görevleri veriyoruz.

OY 2: Öğrencilerin iletişimleri arttı. Artık daha konuşkanlar. Küme çalışması yüzünden birbirlerini daha çok sahipleniyorlar.

Tablo 3 incelendiğinde okul yöneticilerinin yarıya yakını öğrencilerin yapılandırıcı öğrenme ortamları ile birlikte araştırma ve sorgulama becerilerinde de gelişme gösterdiklerini ifade etmektedir. Bu bulgular ışığında öğrenciyi merkeze alan yapılandırıcı öğrenme ortamları ile birlikte öğrencilerin kendine olan güveni ve yaratıcılıkları bakımından önemli bir gelişim sağlandığı düşünülebilir. Ayrıca öğrencilerin daha araştırmacı ve sorgulayıcı oldukları, yeni programla birlikte kazandırılmak istenen araştırma ve eleştirel düşünme becerilerine yönelik gelişmeler gösterdikleri sonucuna ulaşılabilir. Bu konuda bir okul yöneticisinin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

OY: Öğrenciler artık kendine güveniyor. Karşına geçip hakkını savunuyor. Eskiden böyle değildi. Şimdi araştırıyorlar, soruyorlar.

Tablo 3 incelendiğinde okul yöneticilerinin yaklaşık dörtte üçünün öğrencilerin yeni programdan sonra daha hareketli bir yapıda olduklarını belirttikleri görülmektedir. Bunun nedeni okul yöneticilerinin belirttiği gibi yapılandırıcı öğrenme ortamları ile birlikte öğrencilerde kendilerine olan güvenin artması ve iletişim konusunda sağladıkları gelişimin etkisi olabilir. Veliler ile iletişim noktasında okul yöneticilerinin görüşleri alındığında yöneticilerin yarıya yakını veli ile iletişimin daha iyi hale geldiğini ifade ettiği görülmektedir. Bununla birlikte bir yönetici veli ile iletişimin azaldığını ve üç yönetici de eski programla 2005 ilköğretim programı arasında veli ile iletişim bakımından fark olmadığını belirttikleri görülmektedir. Okul yöneticilerinin velilerle ilişkiler konusundaki değişmeyen tutum ve davranışları üç yöneticinin 2005 ilköğretim programlarıyla birlikte veli ilişkilerinde bir değişiklik olmadığı görüşünü ifade etmelerine neden olmuş olabilir. Ayrıca velilerin okul içi süreçlerde çok fazla role sahip olmaması okul yöneticilerinin bu konuda net cevap verememelerine neden olmuş olabilir. Bununla birlikte yapılandırıcı öğrenme ortamlarda veli ile işbirliğinin önemsenmesi nedeniyle okul yöneticilerinin yarıya yakını veli ile iletişimin arttığını belirtmiş olabilir.

Elde edilen bulgular ve yorumlarla ilişkili araştırmalar incelendiğinde, Uçar'ın (2008) "İlköğretim Birinci Kademe Yönetici ve Öğretmenlerinin Yapılandırıcı Öğrenme Yaklaşımına İlişkin Görüşleri" konulu araştırmasında, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşlerine dayanarak, 2005'ten sonra yapılandırıcı yaklaşımın benimsendiği ilköğretim programıyla birlikte öğrencilerin iletişim becerilerinin arttığı, özgüvenlerinin geliştiği ve öğrencilerin araştırmaya yönltilmeleri nedeniyle programın daha etkili olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç yukarıdaki yorumları destekler niteliktedir.

Okul yöneticilerinin materyal kullanımına ilişkin görüşleri incelendiğinde görüşülen yöneticilerin tamamı materyal kullanımının arttığını belirttiği görülmektedir. Ayrıca dört okul yöneticisi öğrencilerin artık daha fazla materyal kullandığını ve iki yönetici de teknolojik imkanların arttığını ve dolayısıyla materyal kullanımının arttığını belirtmiştir. Bu sonucun nedeni yapılandırıcı öğrenme ortamlarında materyal kullanımına verilen önemin okul yöneticileri tarafından fark edilmiş olması olabilir.

Tablo 4. Yapılandırmacı Öğrenme Ortamlarında Değerlendirmeye İlişkin Okul Yönetici Görüşleri.

Tema, Kod Ve Alt Kodlar	N	Görüşler
• Yapılandırmacı öğrenme ortamlarında değerlendirme	10	Artık proje ve performans görevleri var.
	6	Artık klasik sınavlar yok.
	5	Değerlendirme artık objektif yapılıyor.
	3	Artık süreç değerlendirme var.
	3	Gözlem formları var.
	1	Artık bireysel değerlendirme var.

Tablo 4’de gösterilen yapılandırmacı öğrenme ortamlarında değerlendirmeye ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri incelendiğinde üç yöneticinin artık süreç değerlendirme yapıldığını belirttiği görülmektedir. Okul yöneticilerinin tamamına yakını değerlendirme konusunda proje ve performans görevlerinin üzerinde durmaktadır. Bu konuda okul yöneticilerinin genel görüşünü yansıtan bir yönetici görüşü aşağıda verilmiştir:

OY: Değerlendirme şekli çok değişti. Artık performans değerlendirme var. Projeler veriliyor. Öğretmenler bunlara göre puan veriyor.

Okul yöneticilerinin yarıya yakınının artık klasik sınavlar yerine testler olduğunu ifade etmesi dikkat çekicidir. Bunun nedeni okul yöneticilerinin proje ve performans görevleri üzerinde çok durmasına karşın hala ölçme ve değerlendirme konusunda sonuca yönelik toplam (özetleyici) değerlendirme yaklaşımlarına eğilim göstermesi olabilir. Bununla birlikte üç okul yöneticisinin de gözlem formları ile süreçte değerlendirme yapıldığını belirttikleri görülmektedir. Ayrıca bir okul yöneticisi yapılandırmacı öğrenme ortamlarında bireysel değerlendirme yapıldığını belirtmektedir. Her ne kadar okul yöneticileri değerlendirme sürecinde klasik sınavlar yerine yeni ölçme yaklaşımlarının kullanıldığını vurgulasa da yeni ölçme ve değerlendirme yaklaşımları konusunda net bilgiler ortaya koyamamaktadır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin değişen programlardaki ölçme ve değerlendirme yaklaşımları konusunda zorlandıklarını ve kendilerini yetersiz hissettikleri ortaya çıkmaktadır.

Tablo 5. Yapılandırmacı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Beğenilen Yönler.

Tema, Kod Ve Alt Kodlar	N	Görüşler
• Yapılandırmacı öğrenme ortamlarına ilişkin beğenilen yönler	12	Plan yapmak yok, öğretmenler rahatladı.
	12	Yeni program gerekliydi.
	8	Öğrenciler artık bilgiye kendi ulaşıyor. Araştırıyor.
	5	Geçmiş program iyi değildi.

Tablo 5’de gösterilen okul yöneticilerinin yapılandırmacı öğrenme ortamlarına ilişkin beğendikleri yönler incelendiğinde yöneticilerin tamamına yakınının öğretim planlarının yapılmaması ve dolayısıyla öğretmenlerin rahatladığını belirttikleri görülmektedir. Okulda görev yapan öğretmenlerin idari sorumlusu olan ve öğretmenlerin hazırladığı planlar üzerinde kontrol yetkisine sahip okul

yöneticilerinin bu görüşleri önemli bir nokta olarak görülebilir. Yapılandırıcı öğrenme ortamlarında hedefleri öğrencilerin ihtiyaçlarına göre ve hatta öğrencilerle birlikte belirlemenin, nitelikli, esnek bir plan yapmanın önemli görüldüğü dikkate alındığında öğretmenlerin kılavuz kitaplarla birlikte gelen hazır planları kullanması yapılandırıcı öğrenme ortamlarının doğasıyla çelişkili olarak nitelenebilir. Planlama konusunda görüşleri yukarıda verilen okul yöneticilerinin görüşleri bu konuda tekrar örnek olarak verilebilir:

OY 1: Öğretmenler artık plan yapmıyor. Önceden çok uğraşıyorlardı, artık rahatlar.

OY 2: Şimdi planlar kitaplarla geliyor. Öğretmenlerin işi kolaylaştı.

Burada daha dikkat çekici olan, bu çelişkiyi fark ederek öğretmenleri yapılandırıcı öğrenme ortamlarına uygun planlama yapmaya yönlendirecek, yapılan planları kontrol edecek ve uygulanma sürecini takip edecek okul yöneticilerinin plan yapılmamasını yapılandırıcı öğrenme ortamlarının beğendikleri bir yönü olarak belirtmeleridir. Bununla birlikte okul yöneticilerinin üçte biri geçmiş programın iyi olmadığını ve tamamına yakını da yeni bir programın gerekli olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca okul yöneticilerinin tamamına yakını yapılandırıcı öğrenme ortamlarında beğendikleri özellikleri öğrencilerin artık bilgiye kendi ulaşması ve araştırması olarak belirtmektedir.

Bu bulgular ışığında okul yöneticilerinin tamamına yakınının eski programın değişmesi gerektiğini ve yeni programın iyi olduğunu ifade etmelerinden, okul yöneticilerinin yeni programlar ve yapılandırıcı öğrenme ortamlarına ilişkin olumlu tutum geliştirdikleri ve 2005 sonrası yapılandırıcılığın benimsendiği ilköğretim programları ile yapılandırıcı öğrenme ortamlarının uygulamada başarılı buldukları yorumu yapılabilir.

Elde edilen bulgular ve yorumlarla ilişkili araştırmalar incelendiğinde, Özel, Yılmaz, Beyaz, Özer ve Şenocak (2009) “İlköğretim Okulları Sınıf İçi Öğrenme Ortamları Üzerine Bir Araştırma” konulu çalışmalarında sınıf içi öğrenme ortamlarının, öğrencilere bilimsel bilgi ve günlük yaşam arasında bağlantı kurma, bilimsel bilgiyi deneyime dönüştürme ve düşüncelerini diğer öğrencilerle paylaşma konularında önemli fırsatlar sunduğu tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bu sonuç yukarıdaki yorumu destekler niteliktedir.

Tablo 6. Yapılandırıcı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Eleştiriler.

Tema, Kod Ve Alt Kodlar	N	Görüşler
• Yapılandırıcı öğrenme ortamlarına ilişkin eleştiriler	13	İçerikle genel sınavlar arasında çelişki var.
	11	Veliler basit içeriğe tepkili.
	10	Materyal yok.
	10	Genel sınavlar yapılması stres yaratıyor.
	9	Performans görevlerini ve projeleri veli yapıyor.
	8	İçerik yetersiz.
	7	Öğrencilerde bencillik var.
	7	Veliler performans görevlerini yaptığı için tepkili.
	6	Bilgi lazım ama programda yok.
	6	Ekonomik açıdan bizi zorluyor.
	5	Programa geçiş çok hızlı oldu.

Tablo 6’da okul yöneticilerinin yapılandırıcı öğrenme ortamlarına ilişkin eleştirileri incelendiğinde yöneticilerin yaklaşık dörtte üçü içeriğin yetersiz olduğunu belirtmektedir. Yine okul yöneticilerinin üçte birine yakını programda yeterli bilgi olmadığını ifade etmektedir. Bununla birlikte okul yöneticilerinin tamamına yakını yurt, il veya ilçe çapında yapılan genel sınavlardaki içeriğin kapsamı

ile programdaki ve yapılandırmacı öğrenme ortamlarındaki içerik boyutunun kapsamının tutarlı olmadığını ve programdaki ve yapılandırmacı öğrenme ortamlarındaki içeriğin basit kaldığını ifade etmektedir. Görüşülen yöneticilerin üçte birine yakını velilerin bu noktada oldukça rahatsız olduklarını ve bu nedenle stres yaşadıklarını ifade etmektedirler. Bu eleştirel görüşlerin nedeni 2005 sonrası benimsenen yapılandırmacıya dayalı ilköğretim programlarına ve yapılandırmacı öğrenme ortamlarına göre hazırlanan içerikle birlikte öğrencilere kazandırılmak istenen üst düzey düşünme becerilerinin ölçülmesinin zorluğu dikkate alınarak yurt, il veya ilçe çapında yapılan genel sınavlarda geleneksel ölçme değerlendirme yaklaşımları yoluyla daha çok bilgi ve kavrama düzeyinde davranışların ölçülmesi olabilir.

Elde edilen bulgular ve yorumlarla ilişkili araştırmalar incelendiğinde, Çelik ve Gür'ün (2006) "Müfredatta Yer Alan Problemlerin Kitaplardaki ve Ortaöğretim Kurumları Sınavındaki (OKS) Problemlerle Karşılaştırılması" konulu araştırmalarında eğitim programının kapsamı ile yapılan genel sınavların kapsamının birbirini tutmadığı tespit edilmiştir. Bu çalışma 2001 ve 2005 yılları arasındaki sınavlar dikkate alınarak yapılmıştır. Bu nedenle, yeni programla doğrudan ilişkili bir çalışma olmamasına karşın, genel sınavlarla eğitim programı arasındaki kapsam tutarsızlığının sadece yeni programdan kaynaklanmadığı, eski programdan yeni programa süregelen bir sorun olduğu söylenebilir. Bu sonuç yukarıdaki yoruma farklı bir bakış açısı kazandırmakla beraber, ortak bir problemi ortaya koyması bakımından yukarıdaki yorumu destekler nitelikte kabul edilebilir.

Ayrıca okul yöneticilerinin yaklaşık dörtte üçü yapılandırmacı öğrenme ortamları ile birlikte kullanılan proje ve performans görevlerine dayalı değerlendirmelerde, bu çalışmalarını velilerin yaptığını ve bu nedenle de velilerin tepkili olduğunu belirtmektedirler. Bu eleştirel görüşlerin nedeni velilerin öğrencilerin notlarıyla ilgili kaygı duyarak çalışmalarda onlardan beklenen katkıyı yanlış anlamaları ve çalışmalarını tamamen sahiplenmeleri olabilir. Ayrıca bu çalışmalarda velilerin 2005 sonrası ilköğretim programı ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmamaları ve geçmiş programdaki düşünce yapılarından olumsuz transfer yapmaları diğer bir söyleyişle geçmişte edindikleri yanlışları devam ettirmeleri tepkilerinin nedeni olabilir.

Elde edilen bulgular ve yorumlarla ilişkili araştırmalar incelendiğinde, Uçar'ın (2008) "İlköğretim Birinci Kademe Yönetici ve Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımına İlişkin Görüşleri" konulu araştırmasında velilerin yeni programla ilgili farkındalık düzeylerinin düşük olduğu, eski programın veliler açısından ekonomik ve zaman bakımından daha rahat bir süreç olarak algılandığı tespit edilmiştir. Bu sonuç yukarıdaki yorumu destekler niteliktedir.

Okul yöneticileriyle yapılan görüşmelerde materyal konusunda da yöneticilerin üçte ikisine yakınının materyal olmadığını ifade ettiği görülmektedir. Ek olarak okul yöneticilerinin üçte ikisine yakını programdaki materyal kullanımının ve kırtasiye masraflarının ekonomik olarak üzerlerine yük getirdiğini belirtmektedir. Bu bulgu, okul yöneticilerinin hazır planları benimsemeleri nedeniyle planlarda belirtilen materyallerin gönderilmesini beklemelerinden kaynaklanabilir. Materyal kullanımı ve kırtasiye yükü konusunda mevcut programın düzenlemeye gitmesi gereken noktalar olduğu düşünülebilir. Okul yöneticileri ile yapılan görüşmelerde yöneticilerin yaklaşık üçte birinin geçmiş programdan 2005 sonrasında yapılandırmacılığın benimsendiği ilköğretim programına geçişin hızlı olduğu konusunda eleştiriler getirdiği görülmektedir. Buna göre okul yöneticilerinin görüşlerine örnek olarak aşağıdaki yönetici ifadesi verilebilir:

OY: Programa geçiş çok hızlı oldu. Pilot uygulama yapmışlar güzel ama pilot uygulamayı bir sene yapmışlar. İlköğretim sekiz sene. Yani ürün sekiz senede çıkıyor. O zaman pilot uygulama da sekiz sene olmalıydı. Sekiz sene sonunda ne çıktığı böylece anlaşılırdı.

Bu görüşler ışığında 2005 sonrasında benimsenen yapılandırıcılığa dayalı ilköğretim programının uygulamaya konması aşamasında okul yöneticisi ve öğretmenlere yeterli bilgi verilmemiş olmasının bu sonuçlara neden olduğu söylenebilir. Yeterli bilgi verilmeyen okul yöneticileri programa geçişin çok hızlı olduğu düşüncesine kapılmış olabilirler. Başka bir bakış açısıyla 2005 sonrası ilköğretim programlarına aşamalı bir biçimde, her yıl bir program uygulanarak geçilebilirdi. Bununla birlikte okul yöneticisine ait yukarıda verilen görüşte pilot uygulamanın sekiz yıl yapılması önerisi gelecek programlarda dikkate alınması gereken bir öneri olarak düşünülebilir.

Okul yöneticilerinin yaklaşık yarısının öğrencilere ve öğrenci davranışlarına ilişkin öğrencilerin artık daha bencil olduklarını ifade ettikleri görülmektedir. Bu sonucun nedeni yapılandırıcı öğrenme ortamları ile birlikte öğrencilerin kendilerini ifade etme, araştırma, sorgulama ve eleştirel düşünme becerilerindeki gelişimin okul yöneticileri tarafından alınlmadık olması ve bencillik olarak nitelenmesi olabilir. İsteklerini ve düşüncelerini ifade etme konusunda gelişim gösteren öğrencilerin görüşlerinin okul yöneticileri tarafından yanlış algılanıyor olma olasılığı düşünülebilir. Bununla birlikte yapılandırıcı öğrenme ortamlarında yapılan bazı yanlış uygulamalar nedeniyle öğrencilerde oluşması beklenen olumlu bağlılığın gerçekleşmemesi ve öğrencilerin bireyselliğe daha fazla önem vermesi de olasıdır.

Tablo 7. Yapılandırıcı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Yanılgılar.

Tema, Kod Ve Alt Kodlar	N	Görüşler
• Yapılandırıcı öğrenme ortamlarına ilişkin yanılgılar	9	Yapılandırıcı öğrenme ortamında öğretmen plan yapmaz.
	3	Yapılandırıcı öğrenmede klasik sınav yerine testler kullanılıyor.
	2	Çoklu zekaya göre öğrenciler sınıflanmalı.

Tablo 7’de gösterilen okul yöneticilerinin yapılandırıcı öğrenme ortamlarına ilişkin yanılgıları incelendiğinde yöneticilerin yaklaşık dörtte üçünün öğretmenlerin artık plan yapmamasını olumlu olarak görmeleri yanlıgı olarak kabul edilebilir. Bu sonucun nedeni 2005 sonrası ilköğretim programına geçişte yeterince bilgilendirilmeyen okul yöneticisi ve öğretmenlerin karşlarına gelen hazır planları uygulamakla yükümlü olduklarını düşünmeleri olabilir. Ayrıca yapılandırıcı öğrenme ortamlarına ilişkin yetersizlik algısı taşıyan öğretmenlerin plan yapmaktan çekinmeleri olasılığı da düşünülebilir.

Tablo 7 incelendiğinde okul yöneticilerinden ikisinin çoklu zeka kuramını gündeme getirdikleri ve beğendiklerini ifade ettikleri görülmektedir. Ne var ki okul yöneticilerinin çoklu zekayı öğrencileri zeka boyutlarına göre sınıflama olarak algıladıkları ve bu doğrultuda görüş belirttikleri göze çarpmaktadır. Howard Gardner’ın (2003) çoklu zeka kuramının kullanımı sırasında gördüğü yanlış uygulamalardan biri, zeka boyutlarına göre öğrencileri sınıflama davranışıdır. Gardner’a göre (2003) çoklu zeka, öğrencileri zeka boyutlarının hepsine sahip ve bilimsel olarak her zeka boyutunun da geliştirilebilir olduğunu belirtmektedir. Bu anlayışın tersine aşağıda okul yöneticilerinin bazı ifadelerine yer verilmiştir;

OY 1: Çoklu zekayı çok beğeniyorum. Zaten benim hep düşündüğüm şeydi. Ben velilere derdim mesela senin oğlunun matematik zekası yok ama sporda süper diye.

OY 2: Bence zeka türlerine göre okullar olmalı. Öğrenciler harcanmamalı.

Görüşlerine yer verilen okul yöneticilerinden birincisinin çoklu zekanın belirttiği zeka boyutlarının tüm insanlarda doğuştan olduğu fikrinin aksine öğrencilerde zeka boyutlarının var ya da yok olduğunu düşündüğü görülmektedir. Ayrıca ikinci okul yöneticisinin de Gardner'ın (2003) çoklu zeka kuramında kaçınılması gereken nokta olarak üzerinde durduğu öğrencileri zeka boyutlarına göre sınıflamama konusunda aksi görüş ifade etmesi ve bunu çoklu zeka kuramına örnek olarak söylemesi dikkat çekicidir. Görüşmeler sırasında bir okul yöneticisinin görüşü de şöyledir:

OY : Ben yeni programdaki beyin fırtınasını beğeniyorum. Küçük beyinler yaratıyor. Sınıfta fırtına yaratıyor.

Okul yöneticisi bu görüşünde beyin fırtınasına verdiği önemi belirtmesine karşın ifadeden konuya hakim bir okul yöneticisi olduğu izlenimi edinilememiştir. Çoklu zeka, beyin fırtınası gibi 2005 sonrası ilköğretim programı ile birlikte oldukça önemsenen ve yapılandırmacı öğrenme ortamlarında kullanılabilen öğretim yöntem, teknik ve yaklaşımları konusunda okul yöneticilerinin yeterliliği, üzerinde durulması gereken bir konu olarak görülebilir. Okul yöneticilerinin yaklaşık beşte biri de yapılandırmacı öğrenme ortamlarıyla birlikte klasik sınavların terk edildiği yerine testler yapıldığını belirtmektedir. Bu durumda okul yöneticilerinin yapılandırmacı öğrenme ortamları ile birlikte değişen ölçme değerlendirme anlayışını sadece klasik sınavlardan test türü ölçmeye geçiş olarak nitelendirmeleri dikkat çekicidir. Test türü ölçme yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygun bir ölçme ve değerlendirme yaklaşımı değildir. Bu sonucun nedeni 2005 sonrası yenilenen ilköğretim programı ve yapılandırmacı öğrenme ortamları ile ilgili bilgi eksikliği olabilir.

Araştırma sürecinde planlama, yöntem, teknik, yaklaşımlar ve değerlendirme boyutunda göze çarpan bu yanlışlar ışığında okul yöneticilerinin 2005 sonrasında yenilenen ve yapılandırmacı yaklaşımın benimsendiği ilköğretim programları ve yapılandırmacı öğrenme ortamlarına ilişkin yeterliliklerin sorgulanması gerektiğini ve hizmetiçi eğitim gereksinimleri olduğu yorumu yapılabilir.

Tablo 8. Yapılandırmacı Öğrenme Ortamları Konusunda Yeterlilik.

Tema, Kod Ve Alt Kodlar	N	Görüşler
• Yapılandırmacı öğrenme ortamları konusunda yeterlilik	13	Yeterli bilgimiz yok.
	12	Bize yeterli bilgi verilmedi.
	8	Programı müfettişler tanıttı. Onlarda bilmiyordu.
	3	Yapılandırmacılık neyi ifade ediyor?
	3	Yeterince tanıtıldı. Biz fazla araştırmadık.
	2	Kendimi yeterli buluyorum.

Tablo 8'de gösterilen okul yöneticilerinin yapılandırmacı öğrenme ortamları konusunda yeterliliklerine ilişkin görüşleri incelendiğinde yöneticilerin tamamına yakınının yeterli bilgileri olmadığını ve yeterli bilgi verilmediğini belirtmeleri kritik bir bulgudur. Okul yöneticilerinin yaklaşık

dörtte üçü 2005 sonrası ilköğretim programını ve yapılandırıcı öğrenme ortamlarını müfettişlerin tanıttığını ve müfettişlerin de bu konuda yeterli olmadığını belirtmektedir. Bu konuda sekiz okul yöneticisinin görüşlerine örnek teşkil eden bir okul yöneticisi görüşü şöyledir:

OY: Yeterli bilgimiz yok. Seminerler falan verildi ama müfettişler geldi. Biz de sizin kadar biliyoruz. Birlikte öğreneceğiz dediler. Kendileri de bilmiyordu.

Araştırma sürecinde, okul yöneticilerinden üçünün araştırmacıya yapılandırıcılığın aslında neyi ifade ettiğini sorması önemli bir ayrıntı olarak görülebilir. Okul yöneticilerinin yaklaşık beşte biri 2005 yılında yenilenen ilköğretim programının ve yapılandırıcı öğrenme ortamlarının yeterince tanıtıldığını ancak kendilerinin fazla araştırmadığını belirtmektedir. Bununla birlikte okul yöneticilerinden ikisi yapılandırıcı öğrenme ortamları konusunda kendini yeterli bulduğunu ifade etmektedir. Ancak kendini yeterli bulan okul yöneticilerinin yanlışlarla ilgili temadaki yorumlarda beyin fırtınası ve çoklu zeka yaklaşımına ilişkin görüşleri verilen yöneticiler olmaları dikkat çekicidir. Bu okul yöneticilerinin kendilerini yeterli görmelerine karşın yapılandırıcı öğrenme ortamlarına ilişkin yeterlilikleri tartışılabilir. Sonuçlar dikkate alındığında önceki temalarda yapılan yorumlarla tutarlı şekilde okul yöneticilerinin yapılandırıcı öğrenme ortamlarına ilişkin yeterliliğe sahip olmadıkları ve bu konuda hizmetiçi eğitim ihtiyacı olduğu söylenebilir.

Elde edilen bulgular ve yorumlarla ilişkili araştırmalar incelendiğinde, Uçar'ın (2008) "İlköğretim Birinci Kademe Yönetici ve Öğretmenlerinin Yapılandırıcı Öğrenme Yaklaşımına İlişkin Görüşleri" konulu araştırmasında öğretmen ve okul yöneticilerinin, yeni program uygulanmadan önce yapılandırıcı eğitim yaklaşımı ile ilgili olarak farkındalık eğitimi almadıkları, bu konudaki yetersizliklerin yol açtığı problemler ve fiziksel olanaksızlıklar nedeni ile eğitim programının nitelikli olarak yürütülemediği tespit edilmiştir. Bu sonuç yukarıda verilen yorumu destekler niteliktedir.

Okul yöneticilerinin yapılandırıcı öğrenme ortamları konusunda yetersiz olmalarının ya da kendilerini yetersiz hissetmelerinin nedeni hizmetiçi eğitimde görev almış eğitimcilerin bu konuda yetkin olmamaları olarak görülebilir. Okul yöneticilerinin eleştirileri dikkate alınarak, yapılandırıcı öğrenme ortamları konusunda verilecek hizmetiçi eğitimi bu alanda yetkin olan uzmanlarca verilmesi yararlı olabilir.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen sonuçlara, tartışmalara ve sonuçlar doğrultusunda yapılan önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

Araştırmanın bu bölümünde okul yöneticilerinin yapılandırıcı öğrenme ortamları ile ilgili görüşlerinin analizi yoluyla ulaşılan sonuçlar aşağıda sıralanmıştır:

İlköğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin;

- Yeni gelişmeleri ve değişiklikleri beğendikleri,
- Öğretmenin rehberlik rolünün içeriğini yeterince bilmedikleri,
- Geleneksel eğitim ortamlarına sahip bir önceki programın bilgiyi aktaran anlayışından yapılandırıcı öğrenmedeki temel kavramlar etrafında dönerek bilgiye öğrencinin kendi ulaşmasına dayalı anlayışa geçişi konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları,

- Veli görüşlerine ve tepkilerine oldukça önem verdikleri,
- Tutum ve davranışlarının kolay değişmediği, okulda çözebilecekleri sorunların çözümünü merkezi teşkilattan beledikleri,
- Hala ürün odaklı değerlendirmeye daha çok önem verdikleri,
- Plan yapmamayı olumlu bir durum ve öğretmenler için kolaylık olarak gördükleri,
- Öğrencilerin artık bilgiye kendi ulaşması ve araştırmasını beğendikleri,
- Yeni programın iyi ve gerekli olduğunu düşündükleri buna karşın yeni programa geçişin hızlı olduğunu düşündükleri,
- Yeni programlar ve yapılandırmacı öğrenme ortamlarına ilişkin olumlu tutum geliştirdikleri,
- Yeni programların ve yapılandırmacı öğrenme ortamlarının etkililiğine inandıkları buna karşın yeni programlarla ilgili yeterince bilgiye sahip olmadıkları,
- Çoklu zeka kuramı, beyin fırtınası vb. gibi yaklaşım ve yöntemleri beğendikleri, buna karşın çağdaş yaklaşımlara ve yöntemlere ilişkin kavram yanılgılarının olduğu,
- Yapılandırmacı öğrenme ortamında değerlendirmeyi, açık uçlu sınavlardan çoktan seçmeli testlere geçiş olarak algıladıkları,
- Yeni programlar ve yapılandırmacılık ile ilgili hizmet içi eğitime gereksinim duydukları ve bu hizmet içi eğitimin yetkin kişiler tarafından verilmesi gerektiği belirlenmiştir.
- İlköğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin yapılandırmacı öğrenme ortamları oluşturmaya ilişkin görüşlerine göre;
- Öğretmenlerin, artık plan yapmadığı, kitaplarla birlikte gelen planları kullandığı, yapılandırmacı öğrenme ortamlarına uygun planlama yapmak için ayrıca bir çalışma yapmadığı,
- Öğrencilerin öğrenme ortamında hakim konumda olduğu,
- Ders içeriklerinin zayıf olduğu, eskiden olduğu gibi çok fazla bilgi içermediği, bunun geleceğe yönelik kaygı yarattığı ve bu konuda velilerin tepki gösterdiği,
- Yurt, il ve ilçe çapındaki sınavların içeriği ile programdaki ve yapılandırmacı öğrenme ortamlarındaki içeriğin kapsamının tutarlı olmadığı, programdaki ve yapılandırmacı öğrenme ortamlarındaki içeriğin basit kaldığı,
- Kuramsal bilgiden çok uygulamaya dönük ve yaşamda kullanılabilir bilginin öğretildiği,
- Öğrencilerin deneyim kazanmasına verilen önemin arttığı ve buna bağlı olarak okulda öğrenilenlerin gerçek yaşamda kullanılması amacına ulaşıldığı,
- Öğretim yöntem ve tekniklerindeki farklılıklar üzerinde durulduğu,
- Öğrenme sürecinde proje ve performans görevleri üzerinde durulduğu,
- İşbirliğine dayalı öğrenmenin öğrencilerin iletişimlerini arttırdığı ve buna bağlı olarak öğrencinin sosyalleştiği,
- Oluşturulan gruplarda öğrenciler arası dayanışmanın ve iletişimin arttığı,
- Öğrencilerin kendine güveninin arttığını ve daha yaratıcı oldukları,
- Öğrencilerin eleştirel düşünme gibi düşünme becerilerinde, araştırma ve sorgulama becerilerinde gelişme görüldüğü,
- Öğrencilerin yeni programdan sonra daha hareketli oldukları,
- Öğrencilerde kendilerine olan güvenin arttığı,
- Veli ile iletişimin daha iyi hale geldiği ve veli ile işbirliğinin önemsendiği,
- Teknolojik imkânların ve materyal kullanımının arttığı,

- Artık süreç değerlendirme yapıldığı, özellikle proje ve performans görevlerinin, gözlem yoluyla ve bireysel değerlendirmenin önemsendiği,
- Ölçme ve değerlendirme konusunda öğretmenlerin zorlandıkları ve kendilerini yetersiz hissettikleri,
- Hedefleri öğrencilerin ihtiyaçlarına göre ve hatta öğrencilerle birlikte belirlemenin, nitelikli, esnek bir plan yapmanın önemli görüldüğü, buna karşın öğretmenlerin kılavuz kitaplarla birlikte gelen hazır planları kullanmasının yapılandırmacı öğrenme ortamlarının doğasıyla çelişkili olduğu,
- Öğrencilerin artık bilgiye kendi araştırdığı ve ulaştığı,
- Öğrencilere kazandırılmak istenen üst düzey düşünme becerilerinin kazandırılmasının ve ölçülmesinin zor olduğu,
- Proje ve performans görevlerine dayalı değerlendirmelerde, bu çalışmaları velilerin yaptığı, velilerin öğrencilerin notlarıyla ilgili kaygı duyarak çalışmalarda onlardan beklenen katkıyı yanlış anladıkları ve çalışmaları tamamen sahiplendikleri, velilerin 2005 sonrası uygulamaya konan ilköğretim programı ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmamaları ve geçmiş programdaki düşünce yapılarından kurtulamamış oldukları,
- Okullarda yeterli materyalin olmadığı, programdaki materyal kullanımının ve kırtasiye masraflarının ekonomik olarak okula ve öğretmene yük olduğu,
- Bazı yanlış uygulamalar nedeniyle öğrencilerde oluşması beklenen olumlu bağlılığın gerçekleşmediği ve öğrencilerin bireyselliğe daha fazla önem verdiği,
- Öğretmenlerin karşılıklarına gelen hazır planları uygulamakla yükümlü olduklarını düşündükleri,
- Öğrencilerin bireysel farklara göre yanlış bir biçimde sınıflandırıldığı,
- Planlama, uygulama ve değerlendirme boyutunda göze çarpan yanlışlar olduğu,
- Okul yöneticilerin ve öğretmenlerin yapılandırmacılığı fazla araştırmadığı, okul yöneticilerinin kendilerini yeterli görmelerine karşın yapılandırmacı öğrenme ortamlarına ilişkin yeterliliklere sahip olmadıkları belirlenmiştir.

Öneriler

1. İlköğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerine 2005 yılında uygulamaya konan ilköğretim programındaki eğitsel gelişmeler ve değişiklikler, öğretmenin rolü, veli-okul-öğretmen-öğrenci iletişimi, ölçme değerlendirme anlayışlarındaki değişiklikler, yapılandırmacı yaklaşımın temelleri, yapılandırmacı öğrenme ortamlarında planlamanın önemi, planların esnek olmasının önemi, öğrencilerle birlikte hedeflerin belirlenmesine verilen önem konusunda hizmet içi eğitim verilebilir.
2. 2005 yılında uygulamaya konan ilköğretim programlarında benimsenen öğrenme öğretme yaklaşım, yöntem ve tekniklerine ilişkin kavram yanlışlarını gidermek için projeler, seminerler ve hizmetiçi eğitim kursları düzenlenebilir.
3. Okul yöneticileri ile yapılan görüşmelerde hizmetiçi eğitim süreçlerinde eğitimcilerin konulara hakim olmayan kişilerce verilmesinin yarattığı sıkıntı dikkate alınarak okul yöneticilerine ve sınıf öğretmenlerine verilecek hizmetiçi eğitim çalışmalarında özellikle alana hakim, yetkin kişilerin eğitim vermesi yararlı olabilir.
4. Öğrenci velilerinin tepkilerinin, yanlış anlamalarının ya da iletişim sorunlarının önüne geçebilmek, velilerden beklenen katkıyı alabilmek için velilere yönelik eğitim ya da etkinlik çalışmaları yapılabilir.

5. 2005 yılında uygulamaya konan ilköğretim programına yönelik güveni ve programı uygulamaya yönelik isteği artırma amacıyla öğrencilerde gözlemlenen ya da belirlenen olumlu özellikler ön plana çıkartılabilir.
6. Velileri, öğrencileri, öğretmenleri ve okul yöneticilerini strese soktuğu belirtilen yurt, il ve ilçe çapındaki sınavlar kaldırılabilir.
7. Okul yöneticilerinin sıkça üzerinde durduğu veli ile yaşanan sorunlar dikkate alınarak yeni ölçme ve değerlendirme yaklaşımları konusunda velileri bilgilendirmeye yönelik çalışmalar yapılabilir.
8. Yapılandırmacı öğrenme ortamlarında planlama sürecinin, planlarda esnekliğin, hedefleri öğrencilerle birlikte belirlemenin dolayısıyla plan yapmanın önemi konusunda okul yöneticileri bilgilendirilebilir.
9. 2005 yılında uygulamaya konan ilköğretim programı ve yapılandırmacı öğrenme ortamları ile birlikte öğrencilere kazandırılmak istenen üst düzey düşünme becerilerini ölçmeye yönelik yurt, il ya da ilçe çapı etkinlikler düzenlenebilir.
10. Okul yöneticilerinin mesleki gelişim ve hayat boyu öğrenme konusundaki isteklerini arttırmaya yönelik etkinlikler, yarışmalar ya da ödüllendirmelere ağırlık verilebilir.
11. Benzer bir araştırma farklı çalışma grupları ya da örneklem üzerinde tekrarlanabilir.
12. Araştırma veli görüşleri, öğretmen ve öğrenci görüşlerine yer verilerek tekrarlanabilir.

KAYNAKÇA

- Brumbaugh, D. K. ve Rock, D. (2006) *Teaching Secondary Mathematics*, Routledge: Driver, R. ve Oldham, V. (1986) “A Constructivist Approach to Curriculum Development in Science.”, *Studies in Science Education*, 13, 105-122.
- Gardner, H. (2003) “MI after twenty years”, http://hugse9.harvard.edu/gsedata/Resource_pkg.profile?vperson_id=316 adresinden 05.11.2006 tarihinde ulaşılmıştır.
- Jonassen, D. H. (1991) “Objectivism Versus Constructivism: Do We Need a New Philosophical Paradigm?”, *Educational Technology, Research and Development*. 39, (3), 5–14.
- Jonassen, D. H. (1999) *Instructional-Design Theories and Models (Volume II): A New Paradigm of Instructional Theory*, Lawrence Erlbaum associates, publishers (Derl.: Charles M. Reigeluth): New Jersey.
- Jonassen, D. H. ve Land, S. M. (2000) *Theoretical Foundations of Learning Environments*, Lawrence Erlbaum Associates: New Jersey.
- Jonassen, D. H. (2004) *Handbook of Research on Educational Communications and Technology*, Lawrence Erlbaum: Mahwah, N.J.
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) (2007) 2007–2008 Yılı Eğitim-Öğretim Dönemi İstatistik Kitabı, Aydın Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğü: Aydın.
- Oğuz, A. ve Bayındır, N. (2009) “İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Öğretimi Planlamaya İlişkin Görüşleri”, *İlköğretim Online*, 8, (3), 901-922.
- Özel, H., Yılmaz, G., Beyaz, İ., Özer, S. ve Şenocak, E. (2009) “İlköğretim Okulları Sınıf İçi Öğrenme Ortamları Üzerine Bir Araştırma”, *İlköğretim Online*, 8, (2), 493-498.

- Rubin, H. J. ve Rubin, I. S. (1995) *Qualitative Interviewing: The Art of Hearing Data*, Sage Publications: Thousand Oaks, CA.
- Uçar, M. Y. (2008) “The Ideas of the Teachers and Administrators in the First Level of Primary School Education About Constructive Learning Approach”, *World Applied Sciences Journal*, 4 (1), 81-85
- Uğur, Y. (2007) *Oluşturmacı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Örnek Olay İncelemesi Tekniğinin Kullanımının Öğrencilerin Empatik Düşünme Becerilerine Etkisi: Bir Eylem Araştırması*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri A.B.D.: İstanbul
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayınları: Ankara.
- Yılmaz, B. (2006) *Beşinci Sınıf Öğretmenlerinin Fen ve Teknoloji Dersinde Yapılandırıcı Öğrenme Ortamı Düzenleme Becerileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.